www.Goftman-AFG.net
E-Mail: Goftman-Afg@gmx.net

گفتمان
نشریهٔ گفتمان ملی افغانستان
دافغانستان دملي خبرو اترو خپرونه

نویسنده: را دیو آزادی | تاریخ:

د سپټمبر ۱۱مه؛ آیا په افغانستان کې د ترهګرۍ ضد جګړه کې ا �لي هدف ترلاسه شوی؟

د ۲۰۰۱ کال د سپټمبر د ۱۱مې انځور چې په نیویارک کې د یوې برمته شوې الوتکې له غورځېدو وروسته د نړیوال سوداګریز مرکز دویم برج اور واخیست.

نن پر امریکا د ۲۰۰۱ کال د سپټمبر د ۱۱مې ترهګریزو بریدونو ۲۲ کاله پوره شول.

امریکایي متقاعد جنرال فرانک مککنزي چې په افغانستان کې یې د دغې جګړې د پای ته رسولو چارې سمبالولې په دې باور دی چې د امریکا د ولسمشر جو بایډن تګلاره یوه لویه تېروتنه وه چې د ده په خبره تاریخي پایلې به ولري.
د امریکایي ځواکونو د مرکزي قوماندانۍ دغه پخواني قوماندان دغه څرګندونې له امریکایي فاکس نیوز سره په تازه مرکه کې چې د شنبې په ورځ خپره شوې، کړې.
نوموړي ویلي، دی ډېر خواشینی په دې دی چې ولې دغه جګړه په افغانستان کې دا ډول پای ورسېده.
جنرال مککنزي وایي، له افغانستان د وتلو لومړنۍ پرېکړه غلطه وه او زیاتوي: "د خپلو محاربو ځواکونو د ایستلو په اړه له پرېکړې سره سم مو ونه شو کولای چې له افغانستانه خپل ټول خلک، د سفارت پرسونل، خپل امریکایي وګړي او له خطر سره مخ افغانان وباسو".
د جنرال مککنزي په باور جدي تېروتنې مستقیماً د ۲۰۲۱ کال د اګست میاشتې پېښو ته زمینه برابره کړه.

له افغانستانه د امریکایي ځواکونو د وتلو بهیر لا بشپړ شوی نه و چې د اګست په ۱۵مه طالبان کابل ته ننوتل او د همدې میاشتې په ۲۶مه د کابل په هوایي ډګر کې په یوه انتحاري برید کې ۱۳ امریکایي سرتېري او شاوخوا ۱۷۰ افغانان ووژل شول.

که څه هم مککنزي په دې اړه چې له افغانستانه وتل به څه ډول تاریخي پایلې ولري نور جزییات نه دي ورکړي، خو یو شی چې ښکاره دی هغه دا چې طالبان چې امریکا یې لومړنۍ واکمنې په ۲۰۰۱ کال نسکوره کړې وه او د پاتې شونو پر وړاندې یې څه کم دوه لسیزې جګړه مخ ته یووړه، بېرته پر افغانستان واکمن شول.

USAF-Handout (Reuters)

امریکا او بریتانیا په ګډه د ۲۰۰۱ کال د اکتوبر په اوومه نېټه افغانستان باندې برید وکړ او له دې سره یې افغانستان کې تر ټولو اوږده جګړه پیل کړه.
طالبانو چې د سپټمبر د ۱۱مې د �ملي ا�لي طراح، د القاعده مشر اسامه بن لادن ته پناه ورکړې وه، د دې شبکې دوهم مشر یې ایمن الظواهري د ۲۰۲۲ کال د جولای په ۳۱ په کابل کې د امریکا د بې پیلوټه الوتکې په برید کې ووژل شول.
په کابل کې د القاعده د دغه مشر له اوسېدو سره د طالبانو د هغې ژمنې په اړه پوښتنې راپورته شوې وې چې د ۲۰۲۰م کال د دوحې په تړون کې یې له امریکایي لوري سره کړې دي.

AFP

د پاکستان په زړه اسلام سره اباد سره نږدې ایبټ اباد کې هغه کور چې د ۲۰۱۱م کال د مې میاشتې پر دوهمه په‌کې د القاعده شبکې مشر اسامه بن لادن ووژل شو.
طالبان باید له القاعده او نورو ترهګرو ډلو سره اړیکې پرېکړې، هېڅ یوې ترهګرې ډلې ته اجازه ورنه کړي چې د افغانستان له خاورې متحدو ایالتونواو نورو متحدینو ته یې ګواښ متوجه کړي، د دغه تړون څو اساسي موارد دي.

له افغانستانه د امریکایي ځواکونو له وتلو اوواک ته د طالبانو له بیا رسېدو سره په دې وروستیو کې په دې هېواد کې د القاعده په ګډون د شاوخوا شلو ترهګرو ډلو د �ضور راپوروڼه ورکړل شوي دي.
ځینو امریکایي جګپوړو چارواکو په دې وروستیو کې ویلي چې د امریکا د استخباراتو وروستۍ څېړنه ښیي چې لرې بریښي چې القاعده دې نوره وکولای شي چې په افغانستان او پاکستان کې بیا ځان ا�یا کړي، خو د اسلامي دولت ډله یا داعش یې یو ګواښ بللی دی.

دغه څرګندونې دوو جګپوړو امریکایي چارواکو چې نومونه یې نه دي په ډاګه شوي، د تېرې جمعې په ورځ خبریالانو ته کړي دي.
امریکایي 'سي اېن اېن' تلوېزیون په خپله ویبپاڼه کې په یوه مطلب کې ویلي چې یوه چارواکي خبریالانو ته ویلي چې د دې امکان چې القاعده دې وګولای شي له افغانستان یا پاکستانه متحدو ایالتونو ته ګواښ متوجه کړي، په وروستیو لسیزو کې تر ټولو ټیټې کچې ته رسېدلی.

ایمن الظواهري چې د ۲۰۲۲ کال د جولای میاشتې پر ۳۱مه د کابل په یوه کور کې د امریکا د بې پېلوټه الوتکې په برید کې ووژل شو.
هغه ویلي یو علت یې دا دی چې له افغانستانه امریکایي ځواکونه وتلي او القاعده خپل هدف چې هغوی په نښه کړي، له لاسه ورکړی او بل دا چې د ۲۰۲۲ کال په جولای کې د دې شبکې د مشر ایمن الظواهري په وژل کېدو سره دغې شبکې د مشرتابه وړتیا او ستراتیژیک لارښود له لاسه ورکړي دي.
پوښتنه دا ده چې ایا په تېرو څه باندې دوو لسیزو کې القاعده شبکه په رښتیا دومره ځپل شوې چې نوره له سیمې امریکا ته ګواښ نهشي پېښولی؟
د سیاسي چارو افغان شنونکی ￼کمت اعظمي وايي، په تېرو څه باندې دوو لسیزو کې د القاعده د مشرانو په ګډون د دې شبکې مهم غړي یې له منځه وړل شوي، خو دغه شبکه بشپړه له منځه نه ده وړل شوې.
د اعظمي په باور د امریکا لپاره دا مهمه وه چې د القاعده هغه مشران چې پر امریکا د سپټمبر د ۱۱مې په بریدونو کې یې لا￼ درلود، له منځه یوسي، خو دا چې د تروریزم په وړاندې د امریکا جګړه دې بشپړه بریالۍ وبلل شي، دی په دې شک کوي.
هغه زیاته کړه: "دا چې د تروریزم هغه ټول نیټ ورک او هغه تهدید دې له منځه وړل شوی وي، زه فکر کوم چې دا ډول محاسبه به یو څه اشتباه وي. که چېرې په اوسني ￼الت کې د تروریزم او تروریستي ګروپونو شتون ته وګورو، هغې ته په کتو زه فکر کوم چې دا سل په سله کامیابي نه وه. او ￼ هم د تروریزم او تروریستي ګروپونو جدی تهدید امریکا او نړۍ ته متوجه دی."

د طالبانو سرتېري

متحده ایالات، چې او □ په افغانستان کې پوځي حضور نه لري ایا کولای شي له دې هېواد یا سیمې څخه د تروریستي احتمالي ګواښ مخه ونیسي؟

اعظمي په دې نظر دی چې ۲۰۲۳ کال هغه د ۲۰۰۱ کال نه دی او زیاتوي، هغه مهال که امریکا په دوديزې جګړې سره د تروریستي ګواښ د له منځه وړلو هڅې پیل کړې، او □ نوې تکنالوژي لري چې له لرې واټن څخه کولای شي، احتمالي ګواښ له منځه یوسي. یوه بېلګه یې هم د امریکا د بې پیلوټه الوتکې په ذریعه په کابل کې د القاعده د مشرد ځای ناستي ایمن الظواهري وژل کېدل و.

د ملګرو ملتونو امنیت شورا هم د تېرې زمري میاشتې په لومړیو کې په یوه څېړنیز راپور کې ویلي وو چې القاعده شبکه تراوسه په افغانستان کې فعاله ده او د لوړپوړو طالب چارواکو په ملاتړ یې په ځینو دولتي ادارو کې هم نفوذ کړی دی.

خو د طالبانو د حکومت ویاند ذبیح الله مجاهد هغه مهال دغه راپور له حقیقته لیرې بللی او ویلي وو چې حکومت یې له القاعده شبکې سره هېڅ اړیکې نه لري.

د طالبانو د حکومت ویاند ذبیح الله مجاهد

مجاهد یوځل بیا ټینګار کړی و چې د طالبانو حکومت به هیچاته اجازه ورنه کړي چې د افغانستان له خاورې نورو ته ګواښ متوجه وکړي.

نوت: عقیده وطرز دید نویسنده ها وهمکاران قلمی لزوماً نظر "گفتمان" نمی باشد